

Infodag Binc – 3 september 2010 – Brussel

Dames en heren,
Beste collega's in de jeugdhulpverlening,

BINC – Begeleiding IN Cijfers beëindigt haar pilootfase en wordt nu geleidelijk aan uitgewerkt en toegepast in de verschillende hulpverleningsvormen voor de Bijzondere jeugdzorg. De thuisbegeleidingsdiensten bijten de spits af.

Ik weet niet precies welke enthousiaste gevoelens een nieuw registratiesysteem bij u allen opwekt, maar ik elk geval lijdt het geen twijfel dat de hulpverlener in binnen- en buitenland luidkeels roept dat de kern van zijn job meer en meer uitgehold wordt door administratieve verplichtingen en dat hij of zij steeds minder met de kern van de hulpverlening en met de cliënt kan bezig zijn. Dit is denk ik een terechte zorg, we moeten met zijn allen de kern van onze opdracht vrijwaren en vooral het belang van de cliënt centraal blijven stellen.

Toch leidt het geen twijfel dat de opdracht van de zorgverlener in de brede zin, meer inhoudt dan de strikte hulpverlening. De grote uitdaging die de laatste jaren op de zorgsector is afgekomen is mijns inziens de verantwoording van en over de zorg en dit in twee richtingen. Zowel individueel vraagt de cliënt, de patiënt, de hulpvrager duidelijkheid en inzicht in zijn of haar zorgtraject; inspraak, inzage in het dossier, klachtenrecht maken dat de hulpverlener een veel breder vizier moet openhouden dan de loutere focus op de zorgvraag. Maar ook maatschappelijk wordt de zin of de onzin van de zorgverlening (terecht) bevraagd, verantwoording over de omvang en de intensiteit van de zorg en de resultaten ervan worden bekeken en in vraag gesteld.

BINC dames en heren reikt voor deze dubbele uitdaging een instrument aan.

Reeds het eerste Globaal Plan Jeugdzorg van minister Inge Vervotte heeft weliswaar in zeer algemene bewoordingen een onderzoek naar de effectiviteit en de efficiëntie van het hulpaanbod in de Bijzondere Jeugdzorg aangekondigd en heeft dit verbonden met de ontwikkeling van een registratiesysteem dat beleidsrelevante gegevens kan verzamelen. Het plan *Perspectief!* is al meer expliciet. Velen onder u hebben de genese van dit plan zien tot stand komen. In dit plan is de notie van een meer efficiënte en meer effectieve hulpverlening prominent aanwezig en de uitbouw van een registratiesysteem wordt vermeld onder de acties die moeten leiden naar een meer onderbouwde beleidsvoering. Want dit project, zo stelt het plan *Perspectief!*, zal het voor de voorzieningen mogelijk maken om hun hulpverlening en hun werking in kaart te brengen en onderling te vergelijken. De beleidsnota 2009-2014 van minister Jo Vandeurzen benoemt het project als 'BINC' en voegt aan het voorgaande toe dat ' een

reflectiegroep wordt opgericht, waarbij de evoluties en de resultaten worden besproken op deze wijze installeren we een continue opvolging en zo nodig bijsturing'.

Uit de opsomming van deze verschillende beleidsdocumenten mag ten overvloede blijken dat BINC niet 'een' instrument is dat beleidsinformatie over de hulpverlening wil verzamelen en het debat stofferen. BINC is voor de Vlaamse overheid HET instrument dat voor dit doeleinde wordt opgezet.

Als men zich al de vraag stelt 'DOOR WIE moet dit debat over de zin en onzin van de jeugdhulpverlening worden gevoerd??', dan lijkt het antwoord mij ontegensprekelijk te zijn dat de jeugdhulpverlening zelf dit debat moet voeren, aansturen, stofferen. En het moet worden onderstreept dat onze sector, misschien als eerste, de handschoen eerder heeft opgenomen en dit in verschillende facetten, waarvan de uitbouw van het BINC traject een markant voorbeeld is.

Vanuit dit oogpunt is het duidelijk dat het eigenaarschap van het project, hoewel door de overheid geïnitieerd door de beleidsdocumenten die ik daarnet heb aangehaald, dat dit eigenaarschap dus zal door de sector, door de hulpverleners zelf worden opgenomen. Zowel in de opbouw van het registratiesysteem als in de verwerking van het geregistreerde is de stem en de wens van de hulpverlener doorslaggevend. De te registreren gegevens en indicatoren zijn op maat van de hulpverlener gemaakt en met voortdurende aandacht voor de werkbelasting; het gebruik van deze gegevens, de interpretatie ervan wordt opnieuw door de voorzieningen zelf gevoerd.

Van cruciaal belang hierbij is de rol van de OSBJ, het projectidee is aangereikt en opgesteld door de overheid, door de verschillende ministers, maar het project zelf is opgenomen en uitgewerkt door de OSBJ. Zij bewaken de finaliteit van dit traject, slaan de brug met de private initiatiefnemers en zorgen voor het samenbrengen van de noden en vragen van de hulpverlener en deze van de overheid. Voor ons, dames en heren, is dit partnerschap van elementair belang, in dit partnerschap zorgt de OSBJ voor voldoende realiteitszin, zowel wat de finale doelstellingen betreft als wat het traject van uitvoering, de timing en de omvang van dit alles betreft. Hun aanpak hun blik blijft op het werkveld gericht.

BINC is tegelijk veel meer dan een registratieproject van cijfers en gegevens. Cijfers op zichzelf, dames en heren, hebben geen betekenis, geen waarde. Terecht zegt men dat men met cijfers alles kan aantonen. Daarom is het essentieel dat deze gegevens in verhouding worden gebracht en dat er een waarde wordt aan toegekend. Welke betekenis heeft de vaststelling dat de gemiddelde duur van een hulptraject 8 of 10 of 12 maanden bedraagt, wat

betekent het dat men constateert dat 20 of 25% van de jongeren na een gegeven hulptraject opnieuw in het thuismilieu vertoeven...en ga zo maar door. Daarom zullen sectorspecifieke DIALOG- en REFLECTIEgroepen worden georganiseerd waarin de verschillende voorzieningen met elkaar in dialoog kunnen gaan over de verzamelde gegevens en op deze manier zichzelf kunnen positioneren tegenover andere voorzieningen of globaal binnen de hulpverleningsvorm. Elke voorziening krijgt een foto van zichzelf aangereikt en elke voorziening wordt binnen de specifieke hulpverleningssector gesitueerd. U begrijpt dus dat de directie van een voorziening een instrument voor inhoudelijke sturing en opvolging wordt aangereikt. Vandaar het belang van deze ontmoeting om elkeen van de impact en het strategische belang van dit opzet te overtuigen.

Welke rol neemt de overheid op in dit traject. Vooreerst natuurlijk de rol van procesinitiator. Er ligt een duidelijk geformuleerde beleidsvraag voor en het is de taak van de overheid om een antwoord op deze vraag te formuleren en resultaten voor te leggen. Daarnaast wil de overheid zeker de kwaliteitsbewaker zijn van het gehele proces, in fine zal BINC deel uitmaken van het integrale kwaliteitsconcept van elke voorziening. Tot slot wensen wij ook de validering te doen van de gegevens en de borging van de acties en de resultaten van de dialoog en de reflectie omdat de antwoorden op de vraag 'WAT WERKT ?' en 'Waarom doen we wat we doen?' een antwoord vragen.

Anderzijds stelt het agentschap Jongerenwelzijn uitdrukkelijk dat dit instrument niet kan aangewend worden als controle-organisme op de werking van de voorziening. We realiseren ons zeer goed dat door controle en sanctie de vertrouwensband tussen de partners onmiddellijk zou verbroken worden en van daaruit fundamenteel de waarde van het initiatief zou kelderen, omdat de garantie op de betrouwbaarheid van de gegevens onmiddellijk onder druk zal komen te staan.

'WAT WERKT?', dames en heren. Is het überhaupt mogelijk om een duidelijk beeld te krijgen op die mechanismen die de hulpverlening doen slagen? In de zoektocht naar het antwoord op deze vraag wil ik BINC onmiddellijk zijn juiste plaats geven. Internationaal onderzoek heeft reeds meermaals aangetoond dat DE belangrijkste factor met impact op een geslaagd hulpverleningstraject ligt in de verhouding van de hulpverlener tot de cliënt. De juiste houding, het gepaste begrip, voldoende impact, inleving maar ook gezag kortom de intermenselijke factoren bepalen in hoofdzaak het resultaat. Laat ons dit gegeven vooral niet vergeten. Maar laat ons hulpverlening niet louter tot een HR-problematiek herleiden, boudweg gesteld als een hulptraject mislukt dan hebben we de verkeerde persoon geworven. Laat ons toch ook de andere beïnvloedende factoren niet over het hoofd zien, als daar zijn de methodieken, de inzet van

middelen, de bereikbaarheid, de complexiteit...Kortom, dames en heren in het gehele 'Evidence based' debat zijn wij zeker de eersten om dit in zijn absoluteheid te nuanceren, ja te betwijfelen, maar dit kan geen excuus zijn om de vraag naar een meer efficiënte hulpverlening, naar het in kaart brengen van de resultaten van de hulpverlening, naar de verantwoording van onze hulpverlening uit de weg te gaan. Finaal dus beoogt ook dit project om de cliënt een meer optimale zorg te kunnen aanbieden en daar ben ik bij het begin van deze inleiding mee gestart.

Dames en heren, ik ben niet enkel fier op de voorlopige resultaten die we nu kunnen voorleggen, maar ik ben vooral trots op het partnership dat we door de inzet van de OSBJ met u allen aan het uitbouwen zijn.

Dank voor uw aandacht.

Stefaan Van Mulders
Administrateur-generaal
Agentschap Jongerenwelzijn